

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання самостійної роботи з курсу

«ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

(для студентів 6 курсу заочної форми навчання
та слухачів другої вищої освіти напряму підготовки
0501 – «Економіка і підприємництво» (6.030509 – «Облік і аудит»))

Харків ХНАМГ 2009

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з курсу «ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» (для студентів 6 курсу заочної форми навчання та слухачів другої вищої освіти напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво» (6.030509 – «Облік і аудит»)) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Андренко О.А. –Х: ХНАМГ, 2009. – 40 с.

Укладач: О.А. Андренко

Рецензент: д.е.н., проф. А.Є. Ачкасов

Рекомендовано кафедрою економіки підприємств міського господарства факультету післядипломної освіти і заочного навчання, протокол № 1 від 2 вересня 2009 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ	4
ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
ТЕМА 2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ КОНТРАКТИ Й ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	8
ТЕМА 3. ОБЛІК ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ.....	12
ТЕМА 4. ОБЛІК ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ	18
ТЕМА 5. ОБЛІК ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ	20
ТЕМА 6. ОБЛІК БАРТЕРНИХ ОПЕРАЦІЇ ТА ОПЕРАЦІЙ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ	23
ТЕМА 7. ОБЛІК ІНВЕСТИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	29
ТЕМА 8. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ	31
ТЕСТИ	34
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	39

ВСТУП

Зовнішньоекономічна діяльність відіграє велику роль в економічному розвитку нашої країни. Одне з найважливіших завдань, що сприяє ринковому реформуванню економіки України, - це становлення ефективної системи бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності. Воно повинно всебічно і повно охоплювати форми й різновиди зовнішньоекономічної діяльності, бути адаптивним до обліково-аналітичної системи взагалі. Цим визначається потреба вивчення нормативної дисципліни "Облік зовнішньоекономічної діяльності" студентами і слухачами різних економічних спеціальностей напряму підготовки "Економіка і підприємництво".

Предметом дисципліни є фінансово-господарські операції в зовнішньоекономічних відносинах. Метою вивчення дисципліни є формування системи теоретичних знань з обліку зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

Основним завданням дисципліни "Облік зовнішньоекономічної діяльності" є вивчення методів і технології обліку господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами; набуття вмінь документального забезпечення і відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Ці методичні вказівки розроблені відповідно до Галузевого стандарту вищої освіти Міністерства освіти і науки України "Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра напряму 0501 "Економіка і підприємництво" та робочої навчальної програми дисципліни "Облік зовнішньоекономічної діяльності" для спеціальності 7.050106 "Облік і аудит".

Мета вказівок: закріплення у студентів системи теоретичних знань з обліку зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій і вироблення навичок практичного застосування отриманих знань.

Завданнями вказівок є використання чинного нормативно-правового забезпечення, з'ясування специфіки методів і технології обліку найпоширеніших фінансово-господарських операцій у відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами, набуття вмінь документального оформлення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Вказівки передбачають виконання студентами встановленого переліку завдань з обліку взаємозв'язаних зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

Вказівки містять тематику й перелік самостійних завдань, їх мету і склад необхідних законодавчо-нормативних документів, рекомендації до виконання завдань і вимоги до їх оформлення.

Студенти самостійно вивчають зміст завдання, методичні рекомендації до виконання, ознайомлюються з відповідними законодавчо-нормативними документами, вказують потрібні первинні документи, кореспонденцію рахунків, здійснюють розрахунки і дають відповіді на питання;

Виконання завдань є обов'язковим для засвоєння студентами навчальної програми дисципліни. Самостійну роботу студенти оформляють у вигляді звітів по самостійній роботі, які є однією з умов допуску студента до іспиту.

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: засвоїти загальнотеоретичні основи дисципліни, особливості документального оформлення зовнішньоекономічних операцій.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.91 р. №959-ХІІ (зі змінами та доповненнями).
2. Положення про вантажну митну декларацію, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 р. № 574.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Мініс-

терства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 (зі змінами та доповненнями).

5. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 818 від 24.12.2004 р. (зі змінами та доповненнями).

6. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000р.№356.

Завдання 1.1.

Користуючись наведеними даними для виконання завдання, згрупувати завдання бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності в таблиці наступної форми (таб. 1.1):

Дані для виконання завдання:

- формування графіків документообороту первинних документів з обліку зовнішньоекономічних операцій;
- забезпечення правильного відображення зовнішньоекономічних операцій із застосуванням Плану рахунків бухгалтерського обліку;
- організація контролю за збереженням товарно-матеріальних цінностей і грошових (валютних) коштів;
- достовірне відображення інформації в первинних і зведених документах, облікових регістрах;
- дотримання вимог положень (стандартів) бухгалтерського обліку при відображенні валютно-фінансових операцій та визначенні курсових різниць;
- забезпечення необхідного рівня аналітичності облікової інформації щодо розрахунків з іноземними контрагентами.

Таблиця 1.1 – Завдання бухгалтерського обліку

Завдання бухгалтерського обліку	Зміст завдань бухгалтерського обліку
Методологічного характеру	
Методичного характеру	
Організаційного характеру	
Технічного забезпечення	

Завдання 1.2

Слід визначити, до якої категорії суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності - резидентів чи нерезидентів - належить СП "Юнікс".

Дані для виконання завдання:

Українсько-словенське СП "Юнікс" має у складі засновників дві фізичні особи-резидентів й дві фізичні особи-нерезидентів. Зареєстровано згідно з розпорядженням Голови Харківської райдержадміністрації від 26.01.2001 року за адресою: м. Харків, вул. Фрунзе, 25 і виконує свою діяльність як на території України, так і на території Білорусі.

Основним видом діяльності підприємства є автоперевезення вантажів та пасажирів як на території України, так і за кордоном.

Директором підприємства є громадянин України. За контрактом на даному підприємстві працюють 4 громадян республіки Білорусь.

Завдання 1.3

За даними табл. 1.2 скласти:

1) бухгалтерські проводки з обліку нарахування і сплати митних платежів при вивезенні товарів з України (митний режим - експорт) та ввезенні сировини в Україну (митний режим - імпорт):

2) зазначити, якими первинними документами оформляються операції, наведені в табл. 1.2, та в яких регістрах бухгалтерського обліку вони будуть відображені.

Таблиця 1.2 – Журнал господарських операцій

Господарські операції	Сума, грн.	Кореспондуючі рахунки	
		Дт	Кт
1	2	3	4
1.А. Митний режим – експорт При вивезенні товарів для реалізації за кордоном (митна вартість товарів - 75000,00 грн) нараховано; - мито - 5 %; - плату за митне оформлення - 0,3 %; - ПДВ-0%			
2. З поточного рахунку здійснено сплату: - мита; - плату за митне оформлення			

1	2	3	4
3. Б. Митний режим – імпорт При ввезенні сировини на митну територію України (митна вартість сировини - 53000,00 грн) нараховано: - мито - 7 %; - плату за митне оформлення - 0,5 %; - ПДВ - 20 %			
4. З поточного рахунку здійснено сплату: мита; - плату за митне оформлення; - ПДВ			

Питання для самостійного опрацювання

1. Основні завдання обліку зовнішньоекономічної діяльності?
2. Які документи повинен подати суб'єкт господарювання для реєстрації в митних органах?
3. Умови, які ставляться до суб'єктів господарської діяльності при їх реєстрації як суб'єктів ВЕД?
4. Якими нормативними документами регулюється зовнішньоекономічна діяльність в Україні?
5. Органи, які виконують нагляд за зовнішньоекономічною діяльністю суб'єктів господарювання в Україні?

ТЕМА 2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ КОНТРАКТИ Й ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Мета: вивчити зміст і структуру зовнішньоекономічного договору, встановити взаємозв'язок порядку облікової реєстрації господарських операцій з умовами зовнішньоекономічного договору.

Законодавчо-нормативні документи

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV.
2. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.91 р. №959-ХП (зі змінами та доповненнями).
3. Указ Президента України "Про міри упорядкування розрахунків за до-

говорами, укладеними суб'єктами підприємницької діяльності України" №566/94 від 04.10.94.

4. Указ Президента України "Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів" № 567/94 від 04.10.94.

5. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів), затверджене наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України № 201 від 06.09.2001 р.

Завдання 2.1.

Згідно з наведеним зовнішньоекономічним контрактом визначити:

- що є предметом контракту;
- яка встановлена валюта ціни;
- яка встановлена валюта платежу;
- яка форма розрахунків має бути застосована;
- на яких рахунках бухгалтерського обліку будуть відображені постачальником операції відвантаження товарів та розрахунків з покупцем;
- наслідки для постачальника та додаткові операції, які мають бути відображені в обліку, якщо замість базисних умов постачання EXW були б застосовані умови СІР (згідно з ІНКОТЕРМС-2000*).

Контракт поставки № 25/09

м. Харків, Україна

10 червня 2009 р.

Постачальник: ТОВ "Добробут" (м. Харків, Україна) в особі директора Бакуменка Миколи Вікторовича, який діє на підставі Статуту, з однієї сторони, і Замовник: ТОВ "Скандинавія" (м. Волгоград, Російська Федерація) в особі директора Шевченка Ігоря Олександровича, який діє на підставі Статуту, з другої сторони (далі - Сторони), уклали цей Контракт про нижченаведене:

1. Предмет Контракту

1.1. Замовник доручає й оплачує, а Постачальник зобов'язується на умовах цього Контракту поставити (передати у власність) Замовнику промислове обладнання (далі - Товар) згідно зі специфікацією (дод. 1).

1.2. Технічні характеристики Товару вказані в Технічних умовах (дод. 2), які є невід'ємною частиною цього Контракту.

2. Ціна Контракту. Порядок здійснення розрахунків

2.1. Марка й ціна за одиницю Товару вказуються у специфікації (дод. 1), що є невід'ємною частиною цього Контракту.

2.2. Загальна сума Контракту становить 230 000 (двісті тридцять тисяч) дол. США (USD).

2.3. Платежі за Товар, поставлений на виконання цього Контракту, повинні бути здійснені в євро (EUR) за безвідкличним документарним акредитивом, відкритим за дорученням Замовника на користь Постачальника банком-кореспондентом Уповноваженого банку країни Замовника. Якщо акредитив буде відкритий банком, що не є кореспондентом Уповноваженого банку, Замовник забезпечує

підтвердження акредитива банком-кореспондентом Уповноваженого банку.

2.4. Акредитив, який відкривається згідно з цим Контрактом, підкоряється Уніфікованим правилам і звичаям для документарних акредитивів у редакції 1993 року, опублікованим Міжнародною торговою палатою № 500.

2.5. Акредитив повинен бути відкритий на повну суму, належну до сплати, не пізніше 15 днів з дати повідомлення Постачальником про те, що Товар підготовлений до відвантаження. Термін дії акредитива - до 25 грудня 2006 року.

2.6. Платежі за акредитивом здійснюватимуться в Уповноваженому банку з наданням Постачальником документів згідно з переліком, що є невід'ємною частиною Контракту.

2.7. Документи повинні бути подані Постачальником Уповноваженому банку протягом 21 дня з дати відвантаження Товару.

2.8. Усі витрати, пов'язані з відкриттям, авізуванням, підтвердженням, продовженням терміну, зміною умов і виконанням акредитива, оплачує Замовник. Якщо умови відкритого акредитива не будуть відповідати умовам цього Контракту, Замовник за свій рахунок за дорученням Постачальника забезпечує внесення необхідних змін до умов акредитива. Усі податки, збори, мито, що справляються у зв'язку з виконанням цього Контракту, сплачуються за рахунок Покупця (Постачальника).

3. Порядок поставки Товару

3.1. Поставка Товару проводиться на умовах франко-заводу (EXW за ІНКОТЕРМС-2000) за рахунок Замовника зі складу Постачальника, розташованого за адресою: м. Харків, вул. Гражданська 13/2.

3.2. Термін поставки - 25 (двадцять п'ять) календарних днів, починаючи з дати підписання цього Контракту.

3.3. Приймання Товару за кількістю, якістю та комплектністю проводиться на складі Постачальника комісією, що складається з трьох представників кожної Сторони, протягом трьох днів з дня поставки Товару та оформляється актом здачі-приймання, що підписується всіма представниками Сторін, які брали участь у роботі комісії.

3.4. Приймання-здача Товару за кількістю здійснюється згідно з товаросупровідними документами, за якістю - згідно з документами, що засвідчують якість товару. Одночасно зі здачею-прийманням Товару Постачальник передає Замовникові технічну документацію на Товар і товаросупровідні документи.

3.5. Днем виконання зобов'язань з поставки Товару є дата, вказана в товарно-транспортній накладній на відвантаження Товару. Право власності й всі ризики за Товар переходять до Замовника у день поставки Товару.

4. Якість Товару. Гарантії

4.1. Якість Товару, що поставляється Замовникові, повинна відповідати встановленим стандартам і вимогам.

4.2. Гарантійний термін експлуатації Товару - 12 місяців, починаючи з дати введення Товару в експлуатацію. У разі виходу з ладу Товару протягом гарантійного терміну експлуатації причини, що зумовили такий вихід, установлюються комісією, створеною з уповноважених представників Постачальника і Замовника. Представник (представники) Постачальника зобов'язаний (зобов'язані) прибути за викликом Замовника для участі в роботі комісії в термін не пізніше 7 (семи) днів, починаючи з дня отримання виклику Замовника. Результати роботи комісії оформляються відповідним актом, у якому зазначаються причини поломки і терміни здійснення Постачальником гарантійного ремонту. У разі здійснення гарантійних ремонтів термін гарантії, вказаний у п. 4.2 цього Контракту, продовжується (збільшується) на термін проведення таких ремонтів.

4.3. Постачальник не несе гарантійних зобов'язань, якщо несправності виникли внаслідок порушення Замовником правил експлуатації Товару.

5. Упаковка та маркування

5.1. Упаковка Товару повинна відповідати встановленим стандартам та (або) технічним умовам і забезпечувати (за умов належного поводження з вантажем) повну схоронність Товару. Вартість упаковки Товару входить до вартості Товару, вказаної в Контракті.

5.2. Маркування упаковки Товару (незмивною фарбою) повинне включати в себе такі відомості: найменування, кількість і вага Товару, найменування й точна адреса вантажовідправника та вантажодержувача, габарити Товару, спеціальні умови складування і транспортування.

6. Відповідальність Сторін

6.1. У разі порушення Постачальником термінів поставки Товару, вказаних у п. 3.2 Контракту,

Постачальник зобов'язаний сплатити Замовнику неустойку в розмірі 0,05 % від вартості не-поставленого Товару за кожний день прострочення, але не більше 15 % від суми, вказаної в п. 2.2 Контракту.

6.2. У разі порушення Замовником термінів оплати поставленого Товару Замовник зобов'язаний виплатити Постачальникові неустойку (пеню) у розмірі 0,05 % від суми несплачених коштів за кожний день прострочення, але не більше 15 % від суми, вказаної в п. 2.2 Контракту.

6.3. Сплата неустойки (пені) не звільняє винну Сторону від виконання умов цього Контракту.

7. Порядок вирішення спорів

7.1. Усі спори та розбіжності, що виникають за цим Контрактом або у зв'язку з ним, повинні вирішуватися шляхом переговорів між Сторонами.

7.2. Будь-який спір, що виникає у зв'язку з виконанням цього Контракту, підлягає передачі на розгляд та остаточне розв'язання Міжнародному комерційному арбітражному суду при Торгово-промисловій палаті України. Арбітражний суд складається з трьох арбітрів. Місце проведення засідання Арбітражного суду - м. Київ. Мова арбітражного розгляду – російська (українська).

8. Форс-мажор

8.1. Сторони не несуть відповідальності за невиконання (неналежне виконання) умов цього Контракту внаслідок обставин, що виникли всупереч волі та бажанням Сторін, яких вони не могли передбачити або уникнути, включаючи (але не обмежуючись ними): втручання з боку влади, воєнні дії, громадські хвилювання, епідемії, стихійне лихо.

8.2. Сторона повинна письмово повідомити другу Сторону про форс-мажорну обставину протягом 10 днів, починаючи з дня виникнення форс-мажорної обставини. Підтвердження наявності дії форс-мажору є підтвердний документ, виданий торгово-промисловою палатою країни, в якій знаходиться Сторона.

8.3. За умови своєчасного повідомлення про форс-мажорну обставину термін виконання зобов'язань за Контрактом продовжується на час дії форс-мажорних обставин, якщо Сторони не дійдуть взаємної угоди розірвати Контракт. Недотримання умов, указаних у пункті 8.2 цього Контракту, позбавляє Сторону права посилаючись на форс-мажорні обставини.

9. Додаткові умови

9.1. Цей Контракт набуває чинності починаючи з дня його підписання вповноваженими представниками Сторін і діє до 21 січня 2010 р. включно.

9.2. Цей контракт регулюється правом України.

9.3. Сторони протягом 7 (семи) банківських днів повідомляють одна одну про зміну реквізитів, указаних у розділі 10 цього Контракту.

10. Реквізити Сторін

Вказані повні назви сторін, їх повні юридичні адреси, поштові адреси і банківські реквізити.

* ИНКОТЕРМС-2000

Группа	Название термина			Вид транспорта	Обязанности продавца (сокращенно)
	Сокращенное (англ.)	Полное (англ.)	Перевод		
Группа Е	EXW	Ex Works	Франко-завод	Любой	Данное условие предусматривает минимальный риск для продавца. Продавец передает товар на заводе или своем складе и не несет ответственности за отгрузку
Группа F	FCA		Франко-перевозчик	Любой	Обязанности продавца при этих условиях включают поставку товара перевозчику, указанному покупателем
	FAS		Франко вдоль борта судна	Морской или внутренний водный	
	FOB		Франко-борт	Морской или внутренний водный	

Группа С	CFR		Стоимость и фрахт	Морской или внутренний водный	Обязанности требуют, чтобы продавец заключил договор доставки товара, но без несения продавцом риска повреждения или гибели товара
	CIF		Стоимость страхования и фрахт	Морской или внутренний водный	
	CPT	Carriage Paid To	Транспортировка уплачена к	Любой	
	CIP	Carriage & Insurance Paid To	Транспортировка и страхование уплачены до	Любой	
Группа D	DAF		Доставлено на границу	Любой	По данным условиям продавец несет все расходы и риски, связанные с доставкой товара в страну покупателя

Питання для самостійного опрацювання

1. Чим мають бути підтвержені повноваження особи, яка укладає зовнішньоекономічний договір (контракт)?
2. Який рахунок бухгалтерського обліку призначений для узагальнення інформації про наявність і рух зобов'язань щодо укладених контрактів?
3. В якому реєстрі аналітичного обліку відображується інформація про наявність і рух зобов'язань щодо укладених контрактів?

ТЕМА 3. ОБЛІК ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ

3.1. Облік придбання іноземної валюти

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку господарських операцій, пов'язаних з придбанням іноземної валюти; навчитися застосовувати відповідні рахунки й реєстри бухгалтерського обліку для відображення операцій із придбання іноземної валюти, проводити необхідні розрахунки, визначати балансову вартість придбаної іноземної валюти.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94 р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).
2. Інструкція про порядок відкриття, використання та закриття рахунків в

національній та іноземних валютах, затверджена постановою Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492.

3. Порядок сплати збору на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.1998 р. № 1740 (зі змінами і доповненнями).

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

5. Правила здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку України, затверджені постановою Національного банку України від 18.03.1999 р. № 217 (зі змінами та доповненнями).

6. Правила торгівлі іноземною валютою, затверджені постановою Правління Національного банку України від 10.08.2005 р. № 281.

При розв'язанні завдань на підставі наведених даних необхідно:

- ознайомитися зі змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку придбання іноземної валюти;
- відобразити курсову різницю на рахунках бухгалтерського обліку по валютних рахунках на кінець кварталу;
- зазначити первинні документи, якими оформлюються наведені операції;
- здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 3.1.

На валютному рахунку підприємства є наявності 500 дол. США.

I варіант: курс НБУ на початок кварталу склав 7,90 грн./дол. США, а на кінець кварталу – 8,05 грн./дол. США.

II варіант: курс НБУ на початок кварталу склав 8,01 грн./дол. США, а на кінець кварталу – 7,79 грн./дол. США.

Завдання 3.2.

14. 03. 200_ р. ТОВ "Добробут" перерахувало з поточного рахунку гривні для купівлі 5000 дол. США із метою передоплати за імпорتنі товари згідно контракту № 26/09 з словенською фірмою "Призма" за прогнозним курсом –

7,60грн./\$. Перерахована сума гривень включає комісійну винагороду банку та УМВР, а також збір до пенсійного фонду в розмірі 0,02%.

15. 03. 200_ р. Валюта була придбана в повному обсязі. Комісійна винагорода банку склала 1 % , УМВР 0,5% від суми угоди.

Курси валют на 15.03. 200_р. : НБУ – 7,40 грн./\$. , УМВР – 7,50 грн./\$.

Завдання 3.3.

Підприємство перерахувало банку 34400,00 грн. для придбання на МВРУ 5000,00 EUR й сплати комісійної винагороди банку в сумі 340,00 грн. Також перераховано 510,00 грн. для подальшої сплати збору до Пенсійного фонду з операції купівлі валюти. Валюту придбано за курсом МВРУ 10,54 грн/1 EUR та зараховано на поточний валютний рахунок підприємства. Одночасно банком повернуто залишок невикористаних коштів на поточний рахунок підприємства у національній валюті. Курс НБУ на дату перерахування коштів з поточного рахунку - 10,54 грн/1 EUR, на дату надходження іноземної валюти - 10,53грн/1EUR.

3.2.Облік продажу іноземної валюти

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку господарських операцій, пов'язаних з продажем іноземної валюти; навчитися застосовувати відповідні рахунки й реєстри бухгалтерського обліку для відображення операцій із продажу іноземної валюти, проводити необхідні розрахунки, визначати балансову вартість проданої іноземної валюти.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).

2. Інструкція про порядок відкриття, використання та закриття рахунків в національній та іноземних валютах, затверджена постановою Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. (зі змінами та

доповненнями).

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

5. Правила торгівлі іноземною валютою, затверджені постановою Правління Національного банку України від 10.08.2005 р. № 281.

Завдання 3.4.

На рахунок підприємства надійшла виручка від експорту продукції в сумі 10 000 USD. Банку для реалізації на МВРУ перераховано 40 % виручки. Комісійна винагорода банку, що складає 200,00 грн, утримана банком з виручки від реалізації валюти. Наступного дня на поточний рахунок підприємства у національній валюті зараховано кошти від реалізації валюти, а на поточний валютний рахунок - залишок отриманої виручки. Курс МВРУ на дату надходження - 7,11 грн/1 USD; на дату перерахування – 7,10 грн/1 USD; на дату зарахування коштів на рахунок – 7,11 грн/1 USD. Курс НБУ на дату надходження - 7,07 грн/1 USD; на дату перерахування - 7,08 грн/1 USD; на дату зарахування коштів на рахунок - 7,06 грн/1 USD.

Завдання 3.5.

За даними табл. 3.1. скласти бухгалтерські проводки з обліку продажу іноземної валюти.

Таблиця 3.1- Журнал господарських операцій

Господарські операції	Сума, <u>EUR</u> грн.	Кореспондуючі рахунки	
		Дт	Кт
1. Надійшла валютна виручка на поточний рахунок – 5000 EUR. Курс НБУ на дату надходження валюти -10,39 грн/1EUR			
2. Списано для продажу 70 % валюти			
3. Відображено курсову різницю на дату списання валюти для продажу. Курс НБУ на дату списання коштів -10,41 грн/1 EUR			
4. Відображено курсову різницю на дату фактичного продажу іноземної валюти. На дату фактичного продажу валюти та зарахування гривневого еквівалента на поточний рахунок курс НБУ становить 10,43 грн/1 EUR			
5. Списано собівартість реалізованої іноземної валюти			

6.Відображено дохід від реалізації іноземної валюти та надходження гривневого еквівалента на поточний рахунок. Валюта продана за курсом МВРУ - 10,45 грн/1 EUR			
7.Відображено сплату та списання на собівартість реалізованої іноземної валюти комісійної винагороди банку			
8. Списано на фінансові результати собівартість реалізованої валюти			

3.3. Облік кредитних операцій в іноземній валюті

Мета: засвоїти порядок й особливості обліку кредитних операцій в іноземній валюті, методику визначення валових витрат у випадку здійснення кредитних операцій з нерезидентами.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94 р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).

2. Указ Президента України "Про врегулювання порядку отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів та застосування штрафних санкцій за порушення валютного законодавства" від 27.06.1999 р. № 734/99.

3. Положення про порядок обов'язкового резервування грошових коштів за валютними операціями, пов'язаними із залученням резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів, затверджене постановою Правління Національного банку України від 12.08.2005 р. №291.

4. Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів та надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам, затверджене постановою Правління Національного банку України від 17.06.2004 р. № 270.

Завдання 3.6.

Підприємство, 75 % статутного капіталу якого належить нерезиденту, отримує короткострокову позику в іноземному банку. Протягом звітного періоду нараховано та сплачено відсотки за користування кредитом, а також погашено суму кредиту. Доходів у вигляді відсотків протягом звітного періоду не-

має. Скоригований валовий дохід за звітний період -575 500 грн, валові витрати - 524 000 грн.

Виходячи з наведеної господарської ситуації і за даними табл. 3.2. скласти бухгалтерські проводки з обліку кредитних операцій.

Таблиця 3.2 - Журнал господарських операцій

Господарські операції	Сума, USD грн.	Кореспондуючі рахунки	
		Дт	Кт
1. Зараховано на поточний рахунок в іноземній валюті позику від іноземного банку в сумі 175 000 USD. Курс НБУ на дату зарахування коштів – 7,07 грн/1 USD			
2. Нараховано відсотки за позикою іноземного банку в сумі 3800 USD. Курс НБУ на дату нарахування відсотків – 7,06 грн/1 USD			
3. Перераховано кошти банку для купівлі валюти	20000,00		
4. Зараховано на поточний рахунок іноземну валюту. Курс НБУ на дату зарахування -7,055 грн/1 USD. Валюта придбана за курсом МВРУ 7,09 грн/1 USD			
5. Відображено різницю між курсом купівлі та курсом НБУ			
6. Нараховано, віднесено до складу витрат звітного періоду та сплачено суму збору до Пенсійного фонду (відсоток від суми гривень, фактично сплаченої за іноземну валюту визначається згідно з діючим законодавством)			
7. Нараховано й сплачено комісійну винагороду банку	150,00		
8. Залишок попередньо перерахованих коштів для придбання валюти й сплати комісійної винагороди зараховано на поточний рахунок підприємства			
9. Перераховано відсотки іноземному банку. Курс НБУ на дату перерахування відсотків -7,07 грн/1 USD			
10. Відображено курсову різницю при перерахуванні відсотків			
11. Відображено погашення основної суми боргу за позикою іноземного банку (175 000 USD) із поточного рахунку в іноземній валюті. Курс НБУ на дату погашення – 7,07 грн/1 USD			
12. За підсумками звітного періоду включено до складу валових витрат відсотки за позикою іноземного банку			

Питання для самостійного опрацювання

1. За яким курсом відображується в бухгалтерському обліку вартість придбаної іноземної валюти?

2. На яких рахунках бухгалтерського обліку може бути відображена різниця між курсом НБУ і курсом МВРУ при придбанні іноземної валюти?
3. Згідно з нормами якого нормативного акта визначається середньозважена балансова вартість іноземної валюти?
4. Який первинний документ є підставою для відображення курсових різниць?
5. В якому регістрі бухгалтерського обліку визначається фінансовий результат від продажу іноземної валюти?
6. Чи підлягає перерахунку для визначення курсових різниць у бухгалтерському обліку основна сума боргу за кредит, отриманий в іноземній валюті?
7. Який нормативний акт регулює порядок податкового обліку відсотків за кредит, отриманий від нерезидента?
8. За якою ставкою утримується з відсотків, нарахованих на користь нерезидента, податок з доходів нерезидента?

ТЕМА 4. ОБЛІК ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку господарських операцій підприємства, пов'язаних із здійсненням експорту товарів (робіт, послуг).

Законодавчо-нормативні документи

1. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-IV.
2. Закон України "Про податок на додану вартість" від 03.04.97р. №168/97-ВР (зі змінами та доповненнями).
3. Указ Президента України "Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів" № 567/94 від 04.10.1994 р.
4. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 818 від 24.12.2004 р. (зі змінами та доповненнями).
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

При розв'язку завдань на підставі наведених даних необхідно:

- ознайомитися зі змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку придбання іноземної валюти
- відобразити курсову різницю на рахунках бухгалтерського обліку по валютних рахунках на кінець кварталу;
- зазначити первинні документи, якими оформлюються наведені операції;
- здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 4.1.

Українською фірмою “Фаянс” 28.01.200_ р. відвантажено на експорт товари (сервізи “Гірський кришталь”) на суму 15000 дол. США словацькій фірмі “Санара”. Фактична купівельна вартість експортованих товарів складає 24000 грн., в тому числі ПДВ.

При експорті сплачено мита і митних зборів, комісійних і брокерських на суму 1000 грн. 5.02 200_ р. на валютний рахунок фірмі “Фаянс” надійшла експортна виручка в сумі 15000 дол. США. Курси валют: 1\$ = грн. за 1 долар США: 28.01 – 8,23; 5.02 – 8,18.

Завдання 4.2.

10. 02. 200_р. промислове підприємство “Лайка” реалізувало на зовнішньому ринку фірмі “Вест” продукцію власного виробництва за контрактною вартістю 55000 дол. США. Фактична собівартість реалізованої продукції - 125000 грн. Поставка проведена на умовах CFR. При цьому вартість послуг по доставці вантажу зі складу підприємства до порту відправлення склала 2000грн, без ПДВ.

Ставка експортного мита – 10 % від митної вартості вантажу в гривнях. Митні збір та ПДВ нараховано згідно з чинним законодавством і сплачено на дату митного оформлення товару.

Валютна виручка зарахована на рахунок 10. 03. 200_р.

Курси НБУ 1\$ = грн.: 10.02 – 7,10; 28.02 – 7,20; 10.03 – 7,15.

Завдання 4.3.

ТОВ "Сервіс" надає транспортно-експедиційні послуги нерезиденту на території України. Акт наданих послуг був підписаний 20.08.200_р. Собівартість транспортно-експедиційних послуг обліковується за рахунком 234 і складала 17000 грн. Виручка зарахована в повному обсязі 10.09. 200_р.

Курси НБУ 1\$ = грн: 20.08 – 7,10; 30.08 – 7,20; 10.09 – 7,15.

Питання для самостійного опрацювання

1. Чи є різниця між сумою валових доходів і балансовою вартістю отриманої від нерезидента валюти на умовах передоплати товарів (робіт, послуг)?
2. За яким курсом у бухгалтерському обліку буде визнано дохід від реалізації товарів, якщо їх відвантаження передують оплаті?
3. Чи буде перераховуватися внаслідок зміни курсу НБУ дебіторська заборгованість іноземного покупця, що виникла в результаті реалізації йому продукції (товарів, робіт, послуг)?
4. В якому реєстрі й розрізі ведеться аналітичний облік розрахунків з іноземними покупцями?

ТЕМА 5. ОБЛІК ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку господарських операцій підприємства, пов'язаних із здійсненням імпорту товарів (робіт, послуг).

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств від 28.12.94 р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).
2. Закон України "Про податок на додану вартість" від 03.04.97 р. № 168/97-ВР (зі змінами та доповненнями).
3. Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 23.09.1994 р. № 185/94-ВР (зі змінами та доповненнями).
4. Постанова Кабінету Міністрів України та Національного банку України "Про типові платіжні умови зовнішньоекономічних договорів (контрактів) і ти-

пові форми захисних застережень до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), що передбачають розрахунки в іноземній валюті" № 444 від 21.06.1995 р. (зі змінами та доповненнями).

5. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість, затверджена наказом Міністерства фінансів України №818 від 24.12.2004 р. (зі змінами та доповненнями).

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

При розв'язанні завдань на підставі наведених даних необхідно:

- ознайомитися зі змістом законодавчо-нормативних актів, які регламентують порядок обліку придбання іноземної валюти
- відобразити курсову різницю на рахунках бухгалтерського обліку по валютних рахунках на кінець кварталу;
- зазначити первинні документи, якими оформляються наведені операції;
- здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 5.1.

Українською фірмою "Чіп" 8.01. 200_р. проведено передоплату за імпортні товари (оргтехніку) австрійській фірмі "Форвертс". Контрактна вартість імпортних товарів складає 50000 доларів США.

15.02.200_р. товар отримано від іноземного постачальника і оприбутковано. При імпорті сплачено мита 10% і митних зборів 0,2% від митної вартості. За перевезення товарів на території України заплачено транспортній організації – 600 грн (в т.ч. ПДВ).

Курси валют: 1\$ = грн: 8.01 – 7,25 грн. за 1 дол. США; 31. 01 – 7,30 грн. за 1 дол. США, 15.02 – 7,15 грн. за 1 дол. США.

Завдання 5.2

АТ "Альфа" підписало ЗЕК нерезидентом про надання ним маркетингових послуг на суму 10000 доларів. Послуги були надані 10.06.200_р., оплату

проведено 30.06.

Курси НБУ: 10.06. – 7,25 грн. за 1 дол. США,

30.06 – 7,45 грн. за 1 дол. США.

Завдання 5.3.

За даними табл. 5.1 скласти бухгалтерські проводки з обліку придбання товарів у нерезидента за умови наступної оплати постачальнику.

Таблиця 5.1 - Журнал господарських операцій

Господарські операції	Сума, <u>EUR</u> грн.	Кореспондуючі рахунки	
		Дт	Кт
1. Оприбутковано першу партію імпортованих товарів – 30000 EUR. Курс НБУ на дату митного оформлення – 10,51 грн/1 EUR			
2. При ввезенні товарів на територію України нараховано та сплачено: - ввізне мито - 10 %; - плата за митне оформлення - 0,5 %; - ПДВ			
3. Відображено податковий кредит із ПДВ			
4. Оприбутковано другу партію імпортованих товарів – 20 000 EUR. Курс НБУ на дату митного оформлення - 6,57 грн/1 EUR			
5. При ввезенні товарів на територію України нараховано та сплачено: - ввізне мито - 10 %; - плата за митне оформлення - 0,5 %; - НДС			
6. Відображено податковий кредит із ПДВ			
7. На дату балансу здійснено перерахунок заборгованості перед постачальником за курсом НБУ 10,56 грн/1 EUR			
8. Перераховано з поточного рахунку підприємства грошові кошти для придбання іноземної валюти на МВРУ та сплати комісійної винагороди банку	530000,00		
9. Перераховано грошові кошти для подальшої сплати збору до ПФ з операції купівлі валюти			
10. На поточний рахунок підприємства в іноземній валюті зарахована придбана іноземна валюта - 50 000 EUR. Курс НБУ на дату надходження коштів - 10,55 грн/1 EUR. Курс МВРУ на дату надходження коштів – 10,57 грн/1 EUR			
11. Нараховано, віднесено до складу витрат звітного періоду та сплачено суму збору до Пенсійного фонду (відсоток від суми гривень, фактично сплаченої за іноземну валюту - визначається згідно з діючим законодавством)			

Питання для самостійного опрацювання

1. Чи підлягає перерахунку для визначення курсових різниць дебіторська заборгованість постачальника, що виникла внаслідок надання йому передоплати?
2. Чи виникають у підприємства податкові зобов'язання з ПДВ при здійсненні передоплати за імпортом контрактом?
3. В яких випадках підлягає перерахунку кредиторська заборгованість в іноземній валюті перед постачальником за товари (роботи, послуги)?
4. Як визначити суму валових витрат підприємства при здійсненні розрахунків підприємства з іноземними постачальниками валютою?
5. Чому різниця між оцінками валюти за курсом НБУ і курсом МВРУ не є курсовою різницею?
6. В якому реєстрі й розрізі ведуть аналітичний облік розрахунків з іноземними постачальниками?

ТЕМА 6. ОБЛІК БАРТЕРНИХ ОПЕРАЦІЙ ТА ОПЕРАЦІЙ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ

6.1. Облік зовнішньоекономічних бартерних операцій

Мета: засвоїти особливості відображення в бухгалтерському і податковому обліку товарообмінних (бартерних) операцій з нерезидентами.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності" від 23.12.98 р. № 351-XIV (зі змінами та доповненнями).
2. Указ Президента України "Про регулювання бартерних (товарообмінних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності" № 84/95 від 27.01.95 (зі змінами та доповненнями).
3. Указ Президента України "Про додаткові заходи щодо регулювання бартерних (товарообмінних) операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності" № 660/95 від 26.07.95 (зі змінами та доповненнями).

Завдання 6.1.

За даними табл. 6.1. скласти бухгалтерські проводки з обліку бартерних операцій у зовнішньоекономічній діяльності за умови, що першою подією є відвантаження продукції нерезиденту.

Зазначити, в яких регістрах бухгалтерського обліку знайдуть відображення вказані в табл. 6.1 операції.

Таблиця 6.1 - Журнал господарських операцій

Господарські операції	Сума, USD грн.	Кореспондуючі рахунки	
		Дт	Кт
1. Нараховані плата за митне оформлення та мито при експорті готової продукції іноземному контрагенту	5630,0		
2. Сплачено мито та плата за митне оформлення	5630,0		
3. Відвантажено готову продукцію на суму 40 000 USD. Курс НБУ на дату оформлення ВМД-5,11 грн/1 USD			
4. Нараховано ПДВ за ставкою 0 %	0,0		
5. Відсторновано податковий кредит та віднесено до складу валових витрат суму вхідного ПДВ за експортованою готовою продукцією	32600,0		
6. Списано собівартість реалізованої продукції	165000,0		
7. Нарахована плата за митне оформлення при імпорті товарів від іноземного контрагента	210,0		
8. Нараховано ввізне мито	3860,0		
9. Сплачено мито та плата за митне оформлення	4070,0		
10. Оприбутковано товари від нерезидента на суму 40 000 USD. Курс НБУ на дату оформлення ВМД - 5,09 грн/1 USD			
11. Нараховано ПДВ, перераховано та віднесено сплачену суму до податкового кредиту			
12. Здійснено залік заборгованості			

Завдання 6.2.

За даними табл. 6.2. скласти бухгалтерські проводки з обліку товарообмінних (бартерних) операцій у зовнішньоекономічній діяльності за умови, що першою подією є отримання товарів від нерезидента.

Зазначити, в яких регістрах бухгалтерського обліку знайдуть відображення зазначені в табл. 6.2 операції.

Таблиця 6.2 - Журнал господарських операцій

Господарські операції	Сума, RUR грн.	Кореспондуючі рахунки	
		Дт	Кт
1. Нараховано плату за митне оформлення при імпорті товарів від іноземного контрагента	1250,00		
2. Нараховано ввізне мито	5760,80		
3. Сплачено мито та плата за митне оформлення			
4. Оприбутковано товари на суму 540 000 RUR. Курс НБУ на дату оформлення ВМД -0,171 грн/1 RUR			
5. Нараховано ПДВ, перераховано та віднесено сплачену суму до податкового кредиту			
6. Нараховані плата за митне оформлення та мито при експорті товарів іноземному контрагенту	2765,70		
7. Сплачено мито та плату за митне оформлення	2765,70		
8. Відвантажено товари нерезиденту на суму 540 000 RUR. Курс НБУ на дату оформлення ВМД-0,169 грн/1 RUR			
9. Відсторновано податковий кредит та віднесено до складу валових витрат суму вхідного ПДВ за експортованими товарами	12600,00		
10. Списано облікову вартість відвантажених товарів	58760,00		
11. Здійснено залік заборгованості			

Питання для самостійного опрацювання

1. Для чого здійснюють оцінку продукції (товарів, робіт, послуг) у зовнішньоекономічному бартерному контракті?
2. З якою метою відображають в обліку нарахування ПДВ за нульовою ставкою при виконанні експортної частини зовнішньоекономічного бартерного контракту?
3. Який документ є підставою для відображення в облікових регістрах заліку заборгованості за зовнішньоекономічними бартерними операціями?
4. Що вважається датою ввезення товарів за бартерним договором на митну територію України?
5. Чи є зовнішньоекономічною бартерною операція, що передбачає 70 % оплати нерезиденту грошовими коштами, а 30 % - готовою продукцією?
6. Чи включаються митні збори до первісної вартості отриманих за зовніш-

ньюекономічним (бартерним) контрактом запасів?

7. Чи є правомірним зазначення у зовнішньоекономічному бартерному контракті загальної вартості товарів, що підлягають експорту та імпорту, в турецьких лірах?

8. Яку кореспонденцію рахунків застосовують при відображенні сторнування податкового кредиту з ПДВ за експортованими згідно із зовнішньоекономічним бартерним контрактом товарами?

9. В яких регістрах й розрізі ведуть аналітичний облік розрахунків з іноземними контрагентами при здійсненні зовнішньоекономічних бартерних операцій?

6.2.Облік операцій з давальницькою сировиною

Мета: вивчити порядок відображення в обліку зовнішньоекономічних господарських операцій підприємства, пов'язаних з переробкою давальницької сировини.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах" від 19.09.95 р. № 327/95-ВР (зі змінами та доповненнями).

2. Постанова Кабінету Міністрів України "Про встановлення показників питомої ваги давальницької сировини в загальній вартості готової продукції за окремими видами операцій в зовнішньоекономічних відносинах" № 1216 від 14.11.1997 р.

Завдання 6.3.

Іноземним замовником на адресу виконавця відвантажено давальницьку сировину, контрактна вартість якої - 14000 USD. На дату митного оформлення сировини курс НБУ становив 7,10 грн. за 1 USD. Контрактна вартість послуг з переробки давальницької сировини - 1800 USD. На дату підписання акта виконаних робіт і митного оформлення готової продукції курс НБУ становив 7,20 грн. за 1 USD. На дату перерахування валюти від іноземного замовника на

оплату послуг з переробки давальницької сировини курс НБУ становив 7,30 грн за 1 USD. Фактична виробнича собівартість послуг виконавця з переробки давальницької сировини - 3500 грн. За митне оформлення при ввезенні давальницької сировини й вивезенні готової продукції сплачено по 50 грн. Ставка ввізного мита на сировину - 15 %.

За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки з обліку переробки давальницької сировини нерезидента в Україні та оплати послуг за переробку грошовими коштами (табл. 6.3).

Таблиця 6.3- Журнал господарських операцій

Господарські операції	Сума, USD грн.	Кореспондуючі рахунки	
		Дт	Кт
1. Нарахована плата за митне оформлення при ввезенні давальницької сировини			
2. Перераховано плату за митне оформлення			
3. Виданий митним органам вексель на суму ввізного мита та ПДВ			
4. Оприбуткована давальницька сировина, яка надійшла для переробки			
5. Відображено реалізацію послуг з переробки давальницької сировини при підписанні акта виконаних робіт			
6. Списана фактична виробнича собівартість наданих послуг			
7. Нарахована плата за митне оформлення при вивезенні готової продукції			
8. Перерахована плата за митне оформлення при вивезенні готової продукції			
9. Списано вартість давальницької сировини			
10. Погашений вексель при фактичному вивезенні готової продукції			
11. Надійшла іноземна валюта на оплату послуг з переробки давальницької сировини			
12. Відображено курсову різницю щодо заборгованості замовника			

Завдання 6.4.

Замовник - українське підприємство - вивозить за межі митної території України давальницьку сировину для переробки. Контрактна вартість сировини - 15000 EUR. Готова продукція буде завезена в Україну. Вартість послуг з пере-

робки - 4200 EUR. Кошти надійдуть нерезиденту-виконавцю після виконання договору і виготовлення продукції.

Курс НБУ складає: на дату митного оформлення давальницької сировини - 10,23 грн/1 EUR; на дату підписання акта наданих послуг з переробки - 10,35 грн/1 EUR; на дату ввезення готової продукції -10,40 грн/1 EUR; на дату оплати послуг з переробки сировини -10,30 грн/1 EUR. Величина вивезеного мита -15% контрактної вартості давальницької сировини. Величина ввезеного мита - 10% контрактної вартості. Величина плати за митне оформлення - 320 грн. (сплачена при вивезенні давальницької сировини і ввезенні готової продукції). Давальницька сировина, а також готова продукція не обкладаються акцизним збором.

За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки з обліку переробки давальницької сировини резидента України за кордоном та оплати послуг за переробку грошовими коштами (табл. 6.4).

Таблиця 6.4 - Журнал господарських операцій

Господарські операції	Сума, EUR грн.	Кореспондуючі рахунки	
		Дт	Кт
1. Оприбутковано сировину для подальшого надання на переробку нерезиденту			
2. Відображено податковий кредит із ПДВ за придбаною сировиною			
3. Нараховано плату за митне оформлення при вивезенні сировини за межі митної території України			
4. Перераховано плату за митне оформлення при вивезенні сировини за межі митної території України			
5. Передано на переробку сировину виконавцю-нерезиденту			
6. Підписано акт про переробку давальницької сировини, вартість послуг включено до вартості готової продукції			
7. Нараховано ПДВ на вартість послуг з переробки давальницької сировини, перераховано та віднесено сплачену суму до податкового кредиту			
8. Нараховано та сплачено під час ввезення готової продукції: - плату за митне оформлення; - мито; - ПДВ			
9. Відображено податковий кредит із ПДВ від суми ввезеної готової продукції			

10. Включено до вартості готової продукції вартість сировини			
11. Сума ПДВ із послуг переробки включена до податкового кредиту			
12. Перераховано оплату нерезиденту за послуги з переробки давальницької сировини			
13. Відображено курсову різницю, нараховану на суму заборгованості в іноземній валюті			

Питання для самостійного опрацювання

1. Які терміни розрахунків за переробку давальницької сировини та санкції за їх недотримання встановлені нормативними актами?
2. Що є підставою для митного оформлення готової продукції, виготовленої із ввезеної на митну територію України давальницької сировини?
3. Чому не визначаються курсові різниці в бухгалтерському обліку при оплаті послуг за переробку давальницької сировини готовою продукцією або сировиною?
4. На якому рахунку і в яких регістрах бухгалтерського обліку відображається прийнята на переробку від нерезидента давальницька сировина?

ТЕМА 7. ОБЛІК ІНВЕСТИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ

Мета: засвоїти порядок відображення в обліку господарських операцій, пов'язаних зі здійсненням інвестицій за межі України.

Законодавчо-нормативні документи

1. Указ Президента України "Про інвестування майнових цінностей резидентами за межами України" № 893/95 від 19.09.1995 р.
2. Положення про порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення резидентами майнових інвестицій за межами України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 229 від 19.02.1996 р.
3. Інструкція про порядок видачі індивідуальних ліцензій на здійснення інвестицій за кордон, затверджена постановою Правління Національного банку України № 122 від 16.03.1999 р.

Завдання 7.1.

Інвестиції українського підприємства за кордон як внесок до статутного капіталу відповідно до засновницьких документів здійснюються наступним чином: внесок грошовими коштами - 5000 USD, внесок основними засобами - 15000 USD. На дату придбання іноземної валюти для здійснення інвестиційного внеску курс МВРУ становив 8,08 грн. за 1 USD, курс НБУ - 8,04 грн. за 1 USD. Комісійна винагорода банку - 420,00 грн. Курс НБУ на дату митного оформлення передачі основних засобів - 8,05 грн. за 1 USD. Первісна вартість основних засобів, що передаються - 78000 грн., знос - 19000 грн.

За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки з обліку операцій іноземного інвестування за кордон у табл. 7.1.

Таблиця 7.1 - Журнал господарських операцій

Господарські операції	Сума, <u>USD</u> грн.	Кореспон- дуючі рахунки	
		Дт	Кт
1. Перераховано з поточного рахунку підприємства грошові кошти для придбання іноземної валюти на МВРУ та сплати комісійної винагорода банку			
2. Перераховано грошові кошти для подальшої сплати збору до ПФ з операції купівлі валюти			
3. На поточний рахунок підприємства в іноземній валюті зарахована придбана іноземна валюта -5000 USD			
4. Нараховано, віднесено до складу витрат звітного періоду та сплачено суму збору до ПФ (відсоток від суми гривень, фактично сплаченої за іноземну валюту - визначається згідно з діючим законодавством)			
5. Нараховано та сплачено комісійну винагороду банку			
6. Відображено різницю між курсом МВРУ та НБУ			
7. Залишок попередньо перерахованих коштів для придбання валюти, сплати комісійної винагорода та збору до ПФ зараховано на поточний рахунок підприємства			
8. Перераховані грошові кошти як внесок до статутного капіталу іноземного підприємства			
9. Нараховано та сплачено під час митного оформлення передачі основних засобів: - плату за митне оформлення; - мито			

10. Відображено передачу основних засобів як внесок до статутного капіталу іноземного підприємства			
11. Списано знос переданих основних засобів			
12. Списано залишкову вартість переданих основних засобів			

Питання для самостійного опрацювання

1. Чи відбуваються зміни валових доходів і валових витрат платника податку на прибуток у результаті здійснення операції придбання іноземної валюти з метою інвестування за кордон?

2. За якою оцінкою відображуються в бухгалтерському обліку фінансові інвестиції до статутного капіталу іноземних підприємств?

3. Який економічний зміст має кредитовий оборот рахунку 14 "Довгострокові фінансові інвестиції", якщо облік таких інвестицій ведуть за методом участі в капіталі?

ТЕМА 8. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Мета: засвоїти особливості обліку формування статутного капіталу на підприємствах з іноземними інвестиціями, методику обліку розрахунків з іноземними засновниками.

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94р. № 334/94-ВР (зі змінами та доповненнями).

2. Закон України "Про режим іноземного інвестування" від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР (зі змінами та доповненнями).

3. Положення про порядок іноземного інвестування в Україну, затверджене постановою Правління Національного банку України № 280 від 10.08.2005 р.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 193 від 10.08.2000 р.

Завдання 8.1

Підписано засновницький договір про створення підприємства (товариства з обмеженою відповідальністю), засновником якого разом із резидентами є іноземний інвестор - юридична особа. Було погоджено, що іноземний інвестор здійснює внесок до статутного капіталу підприємства грошовими коштами (150000 USD). Внесок було здійснено, причому 100 000 USD сплачено під час реєстрації підприємства і 50 000 USD - через три місяці. За результатами роботи підприємства іноземному інвестору нараховані дивіденди у сумі 51 000 грн (10 000 USD), які виплачені протягом першого кварталу. Для виплати дивідендів була придбана іноземна валюта. Міжнародного договору про усунення подвійного оподаткування з країною нерезидента, ратифікованого Верховною Радою України, немає.

За наведеними даними скласти бухгалтерські проводки з обліку операцій формування статутного капіталу та розрахунків з іноземним засновником у табл. 8.1.

Таблиця 8.1- Журнал господарських операцій

Господарські операції	Сума, USD грн.	Кореспондуючі рахунки	
		Дт	Кт
1. Сформовано статутний капітал згідно з засновницькими документами. Відображена сума заборгованості іноземного інвестора за внеском до статутного капіталу. Курс НБУ на дату підписання засновницьких документів – 8,03 грн. за 1 USD			
3. Надійшла іноземна валюта (100 000 USD) на рахунок погашення заборгованості іноземного засновника за внеском до статутного капіталу. Курс НБУ на дату надходження грошових коштів - 8,05 грн. за 1 USD			
3. Відображена курсова різниця за погашеною частиною дебіторської заборгованості іноземного інвестора			
4. Відображена курсова різниця за дебіторською заборгованістю іноземного інвестора на дату балансу. Курс НБУ – 8,06 грн. за 1 USD			
5. Надійшла іноземна валюта (50 000 USD) на рахунок погашення заборгованості іноземного засновника за внеском до статутного капіталу. Курс НБУ на дату надходження грошових коштів - 8,04 грн. за 1 USD			

6. Відображена курсова різниця за погашеною частиною дебіторської заборгованості іноземного інвестора			
7. Нараховані дивіденди іноземному засновнику (10 000 USD). Курс НБУ на дату оголошення дивідендів – 8,10 грн. за 1 USD			
8. Відображено використання прибутку на сплату дивідендів			
9. Перераховано з поточного рахунку підприємства грошові кошти для придбання 10 000 USD на МВРУ та сплати комісійної винагороди банку			
10. Перераховано грошові кошти для подальшої сплати збору до ПФ з операції купівлі валюти			
11. На поточний рахунок підприємства зарахована придбана іноземна валюта - 10 000 USD. Валюта придбана за курсом МВРУ - 8,07 грн. за 1 USD, курс НБУ на дату придбання – 8,05 грн. за 1 USD			
12. Відображено різницю між курсом МВРУ та НБУ			
13. Залишок попередньо перерахованих коштів для придбання валюти, сплати комісійної винагороди та збору до ПФ зараховано на поточний рахунок підприємства			
14. Перераховані дивіденди (8500 USD) на користь нерезидента. Курс НБУ на дату перерахування – 8,08 грн. за 1 USD			
15. Відображена курсова різниця, що виникла на дату перерахування іноземної валюти			
16. Утриманий та перерахований до бюджету податок на доходи нерезидента, отримані у вигляді дивідендів (10 000 USD -15 % -8,08 грн.)			
17. Відображена курсова різниця із заборгованості перед іноземним інвестором у частині податку на доходи нерезидента			

Питання для самостійного опрацювання

1. Чим обумовлений для юридичної особи статус "підприємства з іноземними інвестиціями" або "іноземного підприємства"?
2. Який нормативний акт регламентує утримання з дивідендів податку на доходи на користь нерезидента?
3. Чому для відображення курсових різниць із розрахунків з іноземним засновником застосовуються субрахунки 744 і 974?
4. В якому реєстрі мають бути відображені операції здійснення внесків до статутного капіталу іноземним засновником?

ТЕСТИ

1. **Які основні види зовнішньоторговельних операцій розрізняють в міжнародній торгівлі:**
 - а) експорт, комерція, реімпорт, реекспорт;
 - б) імпорт, інвестиції, реімпорт, експорт;
 - в) реекспорт, імпорт, реімпорт, експорт.
2. **Зовнішньоекономічна діяльність України здійснюється відповідно до принципів:**
 - а) верховенства закону;
 - б) консерватизму;
 - в) юридичної рівності та недискримінації.
3. **Юридичні особи мають право виконувати зовнішньоекономічну діяльність з моменту:**
 - а) набуття ними статусу юридичної особи;
 - б) передбачення в установчих документах права здійснення ЗЕД;
 - в) набуття дієздатності.
4. **Юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи з місцезнаходженням на території України, виконують свою діяльність згідно з законодавством України - це:**
 - а) резиденти;
 - б) нерезиденти;
 - в) посередники.
5. **Державна митна служба України здійснює контроль за:**
 - а) дотриманням правил переміщення валютних цінностей через державний кордон України;
 - б) дотриманням правил поштових переказів та пересилки валютних цінностей через державний кордон України;
 - в) відповіді а і б вірні.
6. **Придбання раніше експортованого без доробки товару із ввезенням з-за кордону - це:**
 - а) імпорт;
 - б) реекспорт;
 - в) реімпорт.
7. **Зовнішньоекономічний договір виконує функції:**
 - а) еквівалентності обміну;
 - б) юридичної рівності та недискримінації;
 - в) інформаційну.
8. **Структура зовнішньоекономічного договору повинна відповідати:**
 - а) ЗУ "Про зовнішньоекономічну діяльність";
 - б) Положенню про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів);
 - в) конвенції "Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів".
9. **До істотних умов зовнішньоекономічного договору відносяться:**
 - а) предмет договору;
 - б) завдання договору;
 - в) всі відповіді неправильні.
10. **У розділі "Умови приймання-передачі товарів" визначається:**
 - а) ціна одиниці товару;
 - б) спосіб платежу;

в) місце фактичної передачі товару.

11. Якщо договір передбачає передачу права власності на ТМЦ після його виконання, то такі ТМЦ відображуються:

- а) в балансовому обліку;
- б) в позабалансовому обліку;
- в) це повинно бути обумовлено договором.

12. Вкажіть, на які групи умов поставки поділено Правила “ІНКОТЕРМС”

- а) умови А, D, С, G;
- б) умови С, D, G, К;
- в) умови Е, F, С, D.

13. Правила “ІНКОТЕРМС” не регулюють питання:

- а) передачі права власності та інші майнові права;
- б) порушення договору та наслідки таких порушень;
- в) відповідального за організацію транспортування товарів.

14. Найбільш сприятливими для покупця умовами поставки є

- а) умови групи D, С;
- б) умови групи С, К;
- в) умови групи Е, D.

15. Для придбання іноземної валюти на Міжбанківському валютному ринку України, з метою розрахунків за торговельними операціями, підприємствам необхідно подати в уповноважені банки такі документи:

- а) заяву для придбання іноземної валюти;
- б) зовнішньоекономічний контракт;
- в) вантажно-митну декларацію;
- г) довідку ДПІ, в якій резидент зареєстрований як платник податку;

16. Сума сплаченого збору до Пенсійного фонду при купівлі іноземної валюти:

- а) відноситься до валових витрат підприємства;
- б) відноситься до валового доходу підприємства;
- в) списується за рахунок прибутку підприємства;
- г) немає правильної відповіді.

17. Зараховано іноземну валюту на поточний валютний рахунок, яка придбана на МВРУ, в бухгалтерському обліку це буде відобразитися таким бухгалтерським проведенням:

- а) Дт301 Кт312;
- б) Дт311 Кт333;
- в) Дт312 Кт333;
- г) Дт314 Кт334.

18. Якщо іноземна валюта отримана результатом в поточному звітному періоді як виручка, то її балансова вартість визначається за курсом НБУ, який діяв:

- а) на дату складання балансу;
- б) на дату визнання доходу;
- в) на дату отримання авансу;
- г) на дату отримання доходу і підлягає перерахунку зі зміною обмінного курсу.

19. Дохід від реалізації іноземної валюти на Міжбанківському валютному ринку відображується бухгалтерським проведенням:

- а) Дт301 Кт745;
- б) Дт312 Кт711;
- в) Дт311 Кт711;
- г) Дт632 Кт745.

20. Собівартість реалізованої іноземної валюти на Міжбанківському валютному ринку відображується бухгалтерським проведенням:

- а) Дт942 Кт334;
- б) Дт945 Кт334;
- в) Дт947 Кт334;
- г) Дт943 Кт334.

21. Якщо іноземна валюта придбана за іншу іноземну валюту, то балансова вартість придбаної валюти визначається на рівні:

- а) балансової вартості проданої валюти;
- б) балансової вартості придбаної валюти;
- в) балансової вартості проданої валюти, але не нижче вартості придбаної валюти;
- г) немає правильної відповіді.

22. Перераховано валюту дол. США (USD) для конвертації в (EUR). В бухгалтерському обліку ця операція буде відображатися таким бухгалтерським проведенням:

- а) Дт334 Кт312;
- б) Дт311 Кт312;
- в) Дт333 Кт312;
- г) Дт632 Кт312.

23. Які з бухгалтерських проведень є правильними: одержано валютну короткострокову позику банку, нараховано відсотки за користування кредитом?

- а) Дт312 Кт602
Дт951 Кт685;
- б) Дт312 Кт602
Дт901 Кт685;
- в) Дт312 Кт602
Дт912 Кт685;
- г) Дт951 Кт685
Дт901 Кт685.

24. Визначить позитивну курсову різницю за кредитом в іноземній валюті на дату погашення заборгованості:

- а) Дт602 Кт714;
- б) Дт602 Кт702;
- в) Дт945 Кт602;
- г) Дт912 Кт602.

25. Відобразить негативну курсову різницю при зміні валютного курсу за валютним кредитом на дату погашення заборгованості:

- а) Дт945 Кт602;
- б) Дт744 Кт602;
- в) Дт91 Кт602;
- г) Дт902 Кт602.

26. Підприємство одержує аванс від нерезидента на суму 5000 дол. США за курсом 7,3 грн./дол. США. В наступному звітному періоді проведено фактичне відвантаження товарів. Курс НБУ на дату відвантаження - 7,35 грн./дол. США. Визначить суму доходу від реалізації цього товару:

- а) 36700;
- б) 36750;
- в) 36500;
- г) 36550.

27. Підприємство відвантажило на експорт товари на суму 5000 дол. США за курсом НБУ - 7,35 грн./дол. США. Оплата надійшла в звітному періоді, курс НБУ на дату погашення заборгованості - 7,40 грн./дол. США. Визначить суму курсової різниці, яка виникла в ході операції:

- а) 200;
- б) 250;
- в) 260;
- г) 200.

28. Продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності - це:

- а) імпорт;
- б) експорт;
- в) реекспорт;
- г) реімпорт.

29. Отримано передоплату за товари від нерезидента - 10000 дол. США. Курс НБУ на дату одержання - 7,35 грн./дол. США. На кінець звітного кварталу заборгованість залишилася непогашеною (курс на звітну дату - 7,30 грн./дол. США). Визначити суму курсової різниці:

- а) 520;
- б) 500;
- в) 0;
- г) 1000.

30. У процесі реалізації експортної партії у підприємства виникають комерційні втрати. Такі втрати накопичуються на рахунку:

- а) 93;
- б) 901;
- в) 701;
- г) 92.

31. Строк виконання бартерних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності обмежений:

- 1) 90 календарних днів;
- 2) 90 робочих днів;
- 3) 150 календарних днів;
- 4) 150 робочих днів.

32. Датою збільшення валових витрат при виконанні бартерних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності вважається:

- 1) дата оформлення вивізної вантажно-митної декларації;

- 2) дата оформлення ввізної вантажно-митної декларації;
- 3) дата заключної операції;
- 4) дата першої із ситуацій.

33. Датою збільшення валових доходів при виконанні бартерних операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності вважається:

- 1) дата оформлення вивізної вантажно-митної декларації;
- 2) дата оформлення ввізної вантажно-митної декларації;
- 3) дата заключної операції;
- 4) дата першої із ситуацій.

34. Зовнішньоекономічна бартерна операція - це:

- 1) оформлена єдиним контрактом експортно-імпортна операція, яка передбачає збалансований по вартості обмін товарами, неопосередкований рухом грошових коштів;
- 2) збалансований по вартості обмін товарами, неопосередкований рухом грошових коштів;
- 3) збалансований по вартості обмін товарами;
- 4) оформлена єдиним контрактом експортно-імпортна операція.

35. Факти передачі давальницької сировини від виконавця до замовника оформлюються таким бухгалтерським записом:

- а) Дт206 Кт201;
- б) Дт201 Кт206;
- в) Дт281 Кт206;
- г) Дт 206 Кт 26.

36. Витрати з оплати послуг сторонніх організацій з переробки давальницької сировини у замовника відображаються таким бухгалтерським проведенням:

- а) Дт201 Кт685;
- б) Дт281 Кт661;
- в) Дт92 Кт631;
- г) Дт93 Кт601.

37. Сума витрат, зазначених у зв'язку з переробкою давальницької сировини у виконавця відноситься до:

- а) витрат, пов'язаних зі збутом продукції;
- б) адміністративних витрат;
- в) витрат, пов'язаних з фінансовою діяльністю;
- г) витрат, пов'язаних з інвестиційною діяльністю.

38. Купівля товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктах господарської діяльності - це:

- а) реімпорт;
- б) експорт;
- в) імпорт;
- г) реекспорт.

39. Якщо фактурна вартість товару, який імпортується, менша, ніж його митна вартість, то нарахування митних платежів та податків буде здійснюватись, беручи до уваги:

- а) митну вартість товару, що імпортується;
- б) фактурну вартість товару, що імпортується;

- в) вартість, зазначену в рахунку-фактурі;
- г) немає жодної правильної відповіді.

40. Датою виникнення податкового кредиту по ПДВ при імпорті товарів є:

- а) дата перетину митного кордону України;
- б) дата перерахування грошових коштів у формі передоплати;
- в) дата оформлення вантажної митної декларації;
- г) перша із ситуацій.

41. Розрахунок по експортно-імпортних операціях за національну валюту:

- а) не обмежений;
- б) дозволено тільки при наявності ліцензії НБУ;
- в) можливий тільки на митній території України;
- г) можливий тільки по операціях, перелік яких регламентований Постановою КМУ.

42. Для товарів, які оподатковуються ввізним митом при імпортних операціях, сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету, визначається так:

- а) $(\text{митна вартість товару} + \text{мито}) \times \text{ставка ПДВ} / 100$;
- б) $(\text{митна вартість товару} + \text{мито} + \text{акцизний збір}) \times \text{ставка ПДВ} / 100$;
- в) $(\text{митна вартість товару} + \text{мито} + \text{акцизний збір}) \times 25 \%$;
- г) $(\text{митна вартість товару} + \text{акцизний збір}) \times \text{ставка ПДВ} / 100$.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.91 р. № 959/12, зі змінами та доповненнями.
2. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 22 травня 1997 р. № 283/97-ВР зі змін. і допов.
3. Закон України “Про податок на додану вартість” від 03.04.97р. № 168/97-ВР, зі змінами та доповненнями.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 (зі змінами та доповненнями).
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 “Вплив змін валютних курсів” // Все про бухгалтерський облік. — 2003. — № 50.
6. Положення про вантажну митну декларацію, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 р. № 574
7. Бутинець Ф.Ф., Жиглей І.В. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит” / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. - 3-тє вид., доп і перероб - Житомир: ПП “Рута”, 2006. - 388 с.
8. Валютні операції: порядок здійснення та облік: -8-те вид., перераб. і доп. - Х.: Фактор, 2008. - 256 с.
9. Налоги и бухгалтерский учет <http://www.factor.kharkov.com>
10. Бухгалтер <http://www.buhgalter.kharkov.com>

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з курсу «ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» (для студентів 6 курсу заочної форми навчання та слухачів другої вищої освіти напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво» (6.030509 – «Облік і аудит»))

Укладач: Олена Анатоліївна Андренко

Редактор М.З. Аляб'єв

Комп'ютерне верстання І.В. Волосожарова

План 2009, поз. 611 М

Підп. до друку 05.11.09
Друк на ризографі.
Зам. №

Формат 60x84 1/16.
Ум. друк. арк. 1,7
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 731 від 19.12.2001